

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Издръжка На Членове На Семейството](#) > [Portugal](#)

Издръжка на членове на семейството

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Португалия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и “задължение за издръжка”? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Под понятието „издръжка“ се разбира всичко, което е от съществено значение за прехраната, жилището и облеклото на дадено лице. В случай на непълнолетно дете в издръжката се включват също така образованието и обучението.

Ред на лицата, които по закон са задължени да плащат издръжка:

- съпруг или бивш съпруг;
- низходящи;
- възходящи;
- братя и сестри;
- чичовци и лели, до навършване на пълнолетие от малолетното или непълнолетното лице на издръжка;
- втори баща и втора майка на доведени (заварени) непълнолетни деца, които се грижат или са се грижили за децата към момента на смъртта на единия съпруг.

Освен при посочените по-горе случаи, в които задължението за издръжка е законово определено, задължения за издръжка могат да произтичат и от завет (завет за издръжка по силата на завещание) или от договор.

По принцип материалноправните норми, уреждащи задълженията за издръжка, са определени в членове 2003—2023 от [Гражданския кодекс](#)

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Малолетното или непълнолетното лице може да получава издръжка до навършване на пълнолетие. Пълнолетие се навършва на 18-годишна възраст. Ако сключат брак между 16 и 18-годишна възраст, децата стават дееспособни (еманципират се).

Материалноправните норми, които се прилагат за издръжката за дете и за възрастен, се различават: издръжката за възрастен включва само разходите за прехрана, жилище и облекло, докато издръжката за дете освен тези разходи включва и разходите за образование и обучение.

Ако след навършване на пълнолетие или придобиване на дееспособност, детето реши да продължи своето обучение или образование, то може да предприеме процесуални действия за получаване на

издръжка от родителите си. В този случай издръжката покрива разходите за неговото образование и обучение в допълнение към разходите за прехрана, жилище и облекло. Продължителността на изплащане на издръжката се определя по споразумение или с решение. С решението се определя продължителност на издръжката, която е адаптирана към разумен срок за обучение или образование.

В описаната по-горе изключителна ситуация, в която пълнолетно дете продължава своето обучение, издръжката за пълнолетното лице включва и разходите за образование и обучение. По-специално законът предполага, че когато се иска издръжка за пълнолетно дете, издръжката, определена докато детето е било малолетно или непълнолетно, се запазва до навършване на 25-годишна възраст. В този случай родителят ответник трябва да докаже, че издръжката, определена докато детето е било малолетно или непълнолетно, вече не е необходима или е в прекомерен размер, тъй като детето е навършило пълнолетие.

По-специално материалноправните норми относно издръжката за деца, които са малолетни или непълнолетни, пълнолетни или дееспособни лица, са определени в членове 1878—1880 и член 1905 от [Гражданския кодекс](#)

В някои случаи гражданскопроцесуалните норми, които са приложими при определянето на издръжката и изпълнението на решенията за издръжка за дете и възрастен, също се различават.

Разликите в приложимите процесуални норми ще бъдат посочени в отговорите на въпроси 3 и 10.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Отговорът на този въпрос се различава в зависимост от очертаните по-долу положения.

Определяне на издръжка за дете и на издръжка между съпрузи в случай на първоначално споразумение

Лицето, задължено да плаща издръжка, и/или лицето, което има право на издръжката, могат да се споразумеят за условията по нея. В случай на издръжка за дете или издръжка между съпрузи страните могат да поискат споразумението да бъде утвърдено от съда или от длъжностното лице по гражданското състояние (*Conservador do Registo Civil*), в зависимост от това дали са приложими посочените по-долу обстоятелства.

Дори в случай на развод по исков ред може да бъде постигнато споразумение относно издръжката на малолетни или непълнолетни деца. В такъв случай одобрението на споразумението за издръжка за малолетни или непълнолетни деца трябва да бъде поискано от съда в рамките на производството за регламентиране на условията за упражняване на родителска отговорност. Основните елементи на това производство са очертани в следващото подзаглавие.

В случай на развод по взаимно съгласие се изисква длъжностното лице по гражданското състояние да утвърди споразумението за издръжка между съпрузите и/или за издръжка за малолетните или непълнолетните деца. Длъжностното лице по гражданското състояние е единствено компетентно да разглежда тези искове, които могат да бъдат предявени във всяка служба по гражданско състояние. Що се отнася до споразуменията за издръжка за дете, прокурорът към съда в района на службата по гражданско състояние, където е предявен искът, трябва да даде своето предварително становище. Ако споразумението бъде утвърдено, разводът се допуска. Ако споразумението не бъде утвърдено, за бракоразводното производство по взаимно съгласие се сезира съдът, в който ще се разглежда бракоразводното дело по взаимно съгласие. В този случай преценката и утвърждаването на споразуменията за издръжка за дете или за издръжка между съпрузи е отговорност на съда.

Същите правила се прилагат и в случай на законна раздяла, обявяване на брак за недействителен или унищожаване на брак.

Дори и да не става въпрос за развод или раздяла, ако има споразумение, родителите трябва да подадат споразумението, уреждащо родителската отговорност или всички други промени към него, за одобрение в службата по гражданско състояние по начин, подобен на посочения по-горе.

Определяне на издръжката, когато няма първоначално споразумение

Издръжка от родители за малолетни или непълнолетни деца

В случай на развод без съгласието на единия от съпрузите определянето на издръжката за дете трябва да бъде поискано в рамките на производството за настойничество/попечителство за регламентиране на условията за упражняване на родителската отговорност, което може да бъде висящо пред съда. Впоследствие родителите могат да поискат утвърждаване на споразумението за родителска отговорност. Ако не бъде сключено такова споразумение или ако то не бъде утвърдено, прокурорът изисква да се регламентират условията за упражняване на родителска отговорност. Процедурата се провежда в съда. Родителите се призовават да се явят в съдебно заседание, на което могат да бъдат призовани и малолетното или непълнолетното лице и други роднини. Ако по време на заседанието не може да бъде постигнато споразумение, съдията определя временни условия за упражняване на родителската отговорност и страните се насочват към медиация или специализирано техническо изслушване. Ако родителите все още не успяват да постигнат споразумение, те се приканват да представят писмени изявления и доказателства. След това производството продължава със събиране на доказателства, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

Същите правила се прилагат и в случай на законна раздяла, обявяване на брак за недействителен или унищожаване на брак.

Издръжка от родители или други лица, задължени да плащат издръжка за дете

Присъждането на издръжка за дете може да става и по реда на производство за настойничество/попечителство относно издръжка за дете, ако например е нужно да се предприемат процесуални действия срещу задълженото лице само с тази цел. Такива производства се използват и за изменение на присъдена преди това издръжка. Процедурата се провежда в съда. Тя започва с подаването на молба, придружена от следните документи: удостоверения, доказващи линията и степента на родство или родство по сватовство между детето и ответника; ако е приложимо, заверено копие от решението, с което преди това е присъдена издръжката; и списък на свидетелите. Ответникът се призовава. След това се насрочва заседание, за да се направи опит и да бъде постигнато споразумение между страните. Ако не бъде постигнато споразумение, следват възражение, изслушване на свидетели, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

Издръжка за пълнолетно или дееспособно дете

Производство за определяне на издръжката за пълнолетно или дееспособно дете може да бъде образувано пред всяка служба по гражданско състояние с подаване на молба, в която се посочват фактическите и правните основания, на които тя се позовава. Към молбата трябва да бъдат приложени писмени доказателства, като бъдат посочени всички други доказателства. Ответникът се призовава. Ако той не възражава, молбата е добре обоснована и издръжката се присъжда по решение на длъжностното лице по гражданското състояние. Ако ответникът възрази, същото длъжностно лице прави опит да помири страните. Ако помирението се окаже невъзможно, длъжностното лице по гражданското състояние подготвя делото и го отнася за разглеждане към компетентния съд.

Ако вече има съдебно дело, в хода на което е била присъдена издръжка за малолетно или непълнолетно дете, молбата за определяне на издръжка за дете, което е пълнолетно или е станало дееспособно, се присъединява към предварително образуваното дело и се разглежда от същия съд, а не от службата по гражданско състояние.

Между съпрузи и бивши съпрузи

Когато няма първоначално споразумение, производството за определяне на издръжката между съпрузи и бивши съпрузи трябва да се образува в съда. Производството е под формата на установителен иск и протича по същия начин като посоченото по-долу за определяне на издръжка за възрастен.

Издръжка за възрастен

Освен посочените вече случаи, производството за определяне на издръжката за възрастни се образува

пред съда (например искане за издръжка, отправено от родителя към децата). Процедурата е под формата на установително решение. Тя започва с подаването на първоначалната молба до съда.

В тази молба ищецът трябва да посочи съда, пред който се предявява искът, да определи страните, да посочи имената им, местопребиваването или седалището им и, ако е възможно, техните професии и местоработата, да посочи формата на производството, да обясни фактическите и правните основания за иска, да формулира искането и да декларира сумата, за която се отнася случаят. В края на молбата се представя списък на свидетелите и другите необходими доказателства. Към първоначалното споразумение трябва да бъдат приложени документи, доказващи предварителното плащане на първоначалната съдебна такса, и пълномощно, ако страната се представлява от адвокат. Като алтернатива може да бъде приложен документ, указващ предоставянето на правна помощ.

Ако е назначен адвокат, първоначалната молба се подава в електронен вид, като се използва формуляр, който може да бъде намерен на уебстраницата [Citius \(mj.pt\)](http://Citius.mj.pt) в съответствие с посочените там процедури и указания. Ако страната не се представлява от процесуален представител, молбата може да бъде подадена в деловодството на съда по един от следните начини: лично, с препоръчана поща или по факс.

Ответникът се призовава. Ако по време на делото не бъде постигнато споразумение, се прилагат следните задължителни етапи, които включват: възражение, окончателна заповед за откриване (*saneamento*), събиране на доказателства, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

В зависимост от посочените по-горе случаи процесуалните правила, уреждащи определянето на издръжката:

- са предвидени в членове 5—20 от [Законодателно постановление № 272/2001](#) от 13 октомври и членове 274-А — 274-С от [Кодекса за гражданската регистрация](#) — по отношение на службата по гражданско състояние
- са предвидени в членове 45—47 от [Закон № 141/2015](#) от 8 септември 2015 г. (издръжка за деца), членове 548 и 550 и следващите (лица, задължени да изплащат издръжка), членове 931 и 994 (издръжка, изплащана на съпруг в случай на раздяла или развод) и член 989 (издръжка за пълнолетно или дееспособно лице) от [Гражданския процесуален кодекс](#).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

В случай на издръжка за дете молбата може да бъде отправена от процесуалния представител на детето, от прокурора, от лицето, на което е възложено да упражнява родителските права, или от директора на образователното или детското заведение, на което е поверено малолетното или непълнолетното лице. Всеки може да уведоми прокурора за необходимост да се присъди издръжка за дете (член 45 от [Закон 141/2015](#) от 8 септември 2015 г.).

В случай на издръжка за недееспособни възрастни производството може да бъде иницирано от техните процесуални представители (член 16 от [Гражданския процесуален кодекс](#)).

Освен тези случаи на недееспособност, производството за издръжка за възрастни или за дееспособни деца трябва да се иницира от самите тях, от определен от тях процесуален представител или от адвокат, упълномощен да образува производството.

В закона обаче се предвижда следната особеност по отношение на пълнолетни деца: родителят, който поема основната отговорност за плащането на разходите за пълнолетни или дееспособни деца, които не са в състояние да се грижат за себе си, може да поиска от другия родител да допринесе за прехраната и образованието на въпросните пълнолетни деца. Приносът на втория родител може да се предоставя директно изцяло или частично на пълнолетното или дееспособно дете, ако съдът прецени така или ако родителите се споразумеят за това (член 989 от [Гражданския процесуален кодекс](#)).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера

КОЙ е компетентният съд?

Издръжка за дете

Компетентен по въпроси, отнасящи се до охранителни производства, с които се цели да бъдат регламентирани условията за упражняване на родителска отговорност и присъждане на издръжка за дете, е съдът за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*). Ако няма такъв съд, по принцип делото се разглежда от районния съд (*Tribunal de Comarca*), местния съд (*Juízo Local*) или съда с обща компетентност (*Juízo de Competência Genérica*).

За да се определи кое от посочените по-горе съдилища има териториална компетентност, се прилагат следните правила: по принцип компетентен е съдът по местопребиваване на детето към момента на инициране на производството.

Ако местопребиваването на детето е неизвестно, компетентен е съдът по местопребиваване на носителите на родителската отговорност.

Ако носителите на родителската отговорност живеят на различни места, компетентен е съдът по местопребиваване на лицето, на което е възложено да упражнява родителски права върху детето, или — в случай на съвместно упражняване на родителските права — лицето, с което детето живее.

Ако производството се отнася до две или повече деца, които са деца на едни и същи родители и живеят в различни райони, компетентен е съдът, в чийто съдебен район местопребивават най-голям брой от тези деца. При равни условия компетентен е съдът, пред който е предявен искът за издръжка на първа инстанция.

Ако при образуване на производството детето не живее в Португалия, компетентен е съдът по местопребиваване на ищеца или ответника; ако те също живеят в чужбина и португалският съд има международна компетентност, делото се разглежда от съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд на Лисабон (*Tribunal da Comarca de Lisboa, Juízo de Família e Menores*), тъй като този съд има териториална компетентност за община Лисабон.

Издръжка за пълнолетни деца

Всяка една служба по гражданско състояние е компетентна да образува производство за издръжка за пълнолетни деца. Това не се прилага единствено ако вече е заведено съдебно дело, по което е била присъдена издръжка за дете. В този случай молбата за присъждане на издръжка за дете, което междувременно е навършило пълнолетие или е станало дееспособно, се присъединява към заведеното преди това дело и се разглежда от въпросния съд.

Издръжка за съпрузи или бивши съпрузи

Производството за определяне на издръжка между съпрузи и бивши съпрузи се образува пред съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд по местопребиваване на ответника. Ако няма такъв съд, по принцип делото се разглежда от районния съд, местния съд или съда с обща компетентност.

Издръжка за възрастен

Освен в посочените по-горе случаи, производството за определяне на издръжка за възрастен се образува пред районния съд: централния граждански съд (ако цената на иска надвишава 50 000,00 EUR); местния съд или съда с обща компетентност, когато има такъв (ако цената на иска не надвишава 50 000,00 EUR). Териториално компетентен е съдът по местопребиваване на ответника.

Принудително изпълнение на решения за издръжка

Посочените по-долу съдилища са компетентни, когато става дума за образуване на специални изпълнителни производства за издръжка в случай на просрочено плащане.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, е разгледано от съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*), специалното изпълнително производство за издръжка ще се разглежда от същия съд като част от съответното дело, към което трябва да се присъедини молбата за изпълнение.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, е разгледано от централния граждански съд към районния съд (*Tribunal de Comarca, Juízo Central Cível*), компетентно да се занимае със специалното изпълнително производство за издръжка е отделението за принудително изпълнение (*Secção de Execução*), освен ако производството не е от компетентността на централния граждански съд поради размера на вземането.

Когато няма отделение за принудително изпълнение, за специалното изпълнително производство за издръжка е компетентен централният граждански съд, който е разгледал съответният установителен иск, като в този случай изпълнението се осъществява в рамките на същото производство.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, е разгледано от районния съд, местния граждански съд или съда с обща компетентност, изпълнението се реализира в рамките на въпросното производство, при условие че централният граждански съд няма отделение за принудително изпълнение. Ако има отделение за принудително изпълнение (чиято териториална компетентност обхваща района, в който се намира съдът с обща компетентност или местният граждански съд, където е разгледан осъдителният иск), това отделение ще бъде компетентно за специалното изпълнително производство за издръжка.

Що се отнася до изпълнението на съдебни решения, дори изпълнението да не се осъществява в съда, в който е постановено подлежащото на принудително изпълнение съдебно решение, молбата за изпълнение се подава в рамките на установителното производство, в което е било постановено съдебното решение. В този случай, когато е компетентно отделението за принудително изпълнение, постановилият решението съд незабавно изпраща до отделението за принудително изпълнение копие от окончателното решение, молбата, на която се основава изпълнението, и придружаващи документи.

Същото правило важи в случаите, когато няма отделение за принудително изпълнение и компетентен за изпълнителното производство е местният граждански съд или съдът с обща компетентност.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, не е разгледано от съда, а вместо това от службата по гражданско състояние, териториалната компетентност за специалното изпълнително производство за издръжката се ръководи от следните принципи:

- изпълнителното производство трябва да бъде образувано пред съда по местопребиваване на дължащото издръжка лице; вискателят на издръжката обаче може да избере съда, в който да бъде изпълнено задължението, ако пребивава в метрополна област Лисабон или Порто, както и дължащото издръжка лице е с местожителство в същата метрополна област;
- когато изпълнителното производство трябва да бъде образувано по местопребиваване на дължащото издръжка лице и въпросното лице не живее в Португалия, но притежава имущество там, компетентен е съдът по местонахождение на въпросното имущество.

Що се отнася до материалната компетентност при принудително изпълнение на решения за издръжка, основани на решението на длъжностно лице по гражданско състояние, се прилагат следните правила:

Съдът за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд е компетентен да подготвя и да се произнася по изпълнителни производства за издръжка между съпрузи и бивши съпрузи, що се отнася до деца и пълнолетни и дееспособни деца. Тъй като в този случай обаче съответният установителен иск не е бил разгледан от съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, а от службата по гражданско състояние, съдилищата могат да признаят за компетентно отделението за принудително изпълнение към районния съд.

Ако няма отделение за принудително изпълнение, компетентен за специалното изпълнително производство за издръжка е местният граждански съд или съдът с обща компетентност.

Забележка:

Посочените по-горе правила относно компетентността могат да бъдат тълкувани по различен начин от националните съдилища.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

По принцип в производство за издръжка за дете не е задължително да се назначава адвокат, освен при апелативното производство. Възрастните или дееспособните ищци (например настойникът/попечителят на детето) могат да се явяват самостоятелно в съда, когато производството се разглежда на първа инстанция. На детето обаче трябва да бъде назначен адвокат, когато неговите интереси са в противоречие с тези на неговите родители, на процесуалния представител или на лицето, което фактически упражнява съдържанието на родителските права, а също и когато дете, което е достигнало достатъчна зрелост, поиска това от съда.

За други производства за издръжка се прилагат посочените по-долу общи принципи.

Необходимо е да бъде назначен адвокат: по тези въпроси от компетентността на съдилища, подлежащи на лимит на цената на иска, и по които е допустима жалба по общия ред; при дела, при които винаги е допустимо обжалване, независимо от цената; при жалби и дела, заведени пред по-висшестоящите съдилища.

Понастоящем — през 2022 г. — жалба по общия ред е допустима само когато цената на иска надвишава лимита на съда, към който е отнесена жалбата, и обжалваните решения са неблагоприятни за ищеца със сума, която също така надвишава половината от лимита на въпросния съд. В случай на съмнение относно стойността на загубата, понесена от ответната страна, се взема предвид само цената на иска. По отношение на този правен принцип са предвидени различни изключения във връзка с тази и други специфични правни разпоредби. Към момента на преразглеждането на настоящия информационен лист — през 2022 г. — лимитът на съдилищата по граждански дела е следният: Апелативен съд (*Tribunal da Relação*) — 30 000,00 EUR; Съд от първа инстанция (*Tribunal de Primeira Instância*) — 5000,00 EUR.

Дори когато представителството от съветник е задължително, исковете, които не засягат въпроси с правен характер, могат да се подават от стажант-адвокати, юристи и от самите страни.

7 Трябва ли да заплатя такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Отговорът на този въпрос е различен в зависимост от това дали производството за присъждане на издръжка се разглежда от съда, или от службата по гражданско състояние, както и дали страните се ползват от правна помощ или не. На съдилищата се дължат съдебни разноски. На съдилищата се дължат съдебни разноски. На службата по гражданско състояние се дължат такси.

Плащането на разноските е предвидено в Наредбата за процесуалните разходи

Плащането на разноските е предвидено в [Наредбата за процесуалните разходи](#)

Разноските включват съдебната такса, таксите и разноските на страната — член 529 от [Гражданския процесуален кодекс](#)

Изключения

Съгласно член 4, параграф 1, букви i) и l) от [Наредбата за процесуалните разходи](#)

Малолетните или непълнолетните лица са освободени от съдебни разноски, когато се представляват от прокурор или от назначен от съда адвокат по дела, разглеждани от съда, и са освободени от такси по дела, които се водят в службата по гражданско състояние.

Малолетните или непълнолетните лица или техните процесуални представители също така са освободени от разноски при обжалвания на решения, свързани с прилагането, коригирането или прекратяването на издръжка, постановени по дела в съд за дела, касаещи непълнолетни лица. Производствата, по които може да бъде присъдена издръжка от съда за дела, касаещи непълнолетни лица, обикновено са производства за издръжка за дете и производства за регламентиране на родителската отговорност. Това са специални, безспорни съдебни производства.

Съгласно член 15, параграф 1, буква е) от [Наредбата за процесуалните разходи](#):

Страните в производства в съда за дела, касаещи непълнолетни лица, са освободени от задължението за предварително плащане на съдебни такси, включително при производства за присъждане на издръжка. В такива случаи вместо да заплати съдебната такса предварително, страната трябва да я плати в десетдневен срок след постановяване на решението по основното производство. Случаят е такъв дори ако решението не е окончателно.

Разноски по принцип се дължат, освен в посочените по-горе случаи. Случаят не е такъв само ако страната се ползва от правна помощ и/или ако за въпросното производство е приложима глава V от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2009 г., която ще бъде разгледана по-долу.

Възстановяване на разноски

Освен посочените по-горе изключения, за завеждането на дело за присъждане на издръжка е дължима първоначална съдебна такса. Първоначалната съдебна такса представлява авансово плащане на окончателните разноски.

Разноските включват съдебната такса, таксите и разноските на страната.

Съдебни такси

От съществено значение за определянето на размера на дължимата съдебна такса е да се знае цената на иска, тъй като съдебната такса се изчислява въз основа на тази сума в съответствие с една от таблиците, приложени към Наредбата за процесуалните разходи.

Стойността на действията за целите на прилагането на посочените по-горе таблици се определя от членове 296—310 от [Гражданския процесуален кодекс](#)

Например:

- стойността на производство за постоянна издръжка е равна на петкратния размер на годишната сума, която се иска в молбата, т.е. стойността на това производство отговаря на сумата на исканото месечно плащане, умножена по шестдесет;
- стойността на охранително производство за временна издръжка съответства на исканото месечно плащане, умножено по дванадесет;
- стойността на производството за развод и производството за регламентиране на условията за упражняване на родителската отговорност, които имат отношение към други нематериални интереси освен издръжката, е в размер най-малко на лимита на апелативния съд плюс един цент (през 2022 г. — 30 000,01 EUR — член 44 от [Закон 62/2013](#)).

Такси

По отношение на таксите се прилагат следните правила (член 532 от Гражданския процесуален кодекс, който може да бъде намерен в [Закон 41/2013 от 26 юни 2013 г.](#)

Що се отнася до разходите и таксите, произтичащи от разследвания (плащания на вещи лица, докладване и др.), по правило всяка страна заплаща разноските и таксите, които са обусловени от изискването от нея действие.

Ако разследването се окаже очевидно ненужно или мудно, страната, която го е поискала, поема съответната такса, независимо от успеха или решението за разноските.

Когато всички страни са заинтересовани от разследванията или от разходите, когато и двете страни извличат еднаква полза, или когато не е възможно да се установи коя страна е заинтересованата, таксите се поемат поравно от страните.

Разноски на страните

Що се отнася до разноските на страните, в член 533 от [Гражданския процесуален кодекс](#) те се определят, както следва: разноските на спечелилата страна се поемат от губещата страна съобразно подвижна скала, пропорционално на загубата ѝ.

Разноските на страните включват предварително платените съдебни такси, разноските, които действително са направени от страната, платените хонорари на съдебния изпълнител и неговите разходи, платените хонорари на процесуалния представител и неговите разходи.

Сметка на разноските

Освен в посочените по-горе случаи, в които страните са освободени от авансово плащане на съдебни такси, по принцип съдебният секретар изготвя сметката на разноските едва след като бъде постановено окончателно и необжалваемо съдебно решение и според съответното решение. Страните биват уведомени за сметката.

Ако няма жалби или възражения по сметката или те бъдат решени, следва да бъде извършено плащането на дължимата сума от губещата страна и/или да се възстанови авансово платената сума на спечелилата страна.

Разноските на страните се заплащат направо от губещата страна на страната, на която са дължими. Ако губещата страна се ползва от правна помощ, плащането на съответните суми към страната, на която са дължими, се извършва от държавата — член 26 от [Наредбата за процесуалните разходи](#).

Правна помощ при дела от компетентността на съдилищата

Ако ищецът не разполага със средствата за плащане на производството, той може да получи правна помощ. Според националното законодателство правна помощ може да се предоставя само на физически лица или на юридически лица с нестопанска цел.

Схемата за правна помощ е включена в [Закон 34/2004](#).

Правната помощ за физически лица може да се предоставя под различни форми: правни консултации, освобождаване от съдебни такси и такси, разсрочено плащане на съдебни такси и такси, назначаване на процесуален представител и заплащане на неговия хонорар, назначаване на процесуален представител и разсрочено плащане на неговия хонорар и ангажиране на съдебен изпълнител.

Португалската система за правна помощ, по всички определени в нея условия, се прилага за всички съдилища и за всички видове производства.

Молбите за правна помощ се подават чрез формуляр. Той трябва да бъде представен лично или изпратен по пощата до някоя обществена служба на Института за социална сигурност IP (*Instituto da Segurança Social IP*). Формулярите и инструкциите относно тяхното попълване се предоставят от посочените служби. Общият срок за отговор е 30 дни. Както практическата информация, така и формулярите могат да бъдат намерени на адрес [Proteção Jurídica - seg-social.pt](#)

Когато предявява иск, ищецът трябва да приложи към първоначалната молба писмени доказателства за предварително заплащане на дължимата съдебна такса или за предоставянето на правна помощ с оглед на освобождаване от предварително плащане на посочената по-горе такса. Когато се предоставя правна помощ под формата на разсрочено плащане на съдебни такси, доказателствата за това трябва да бъдат приложени заедно с плащането на остатъка — членове 14—15 от [Наредбата за съдебните разноски](#)

Такси при дела от компетентността на службата по гражданско състояние

Малолетните или непълнолетните лица са освободени от такси, когато се представляват от прокурор или от назначен от съда адвокат по дела, които се разглеждат от службата по гражданско състояние.

Таксите, които се дължат по дела от компетентността на службите по гражданско състояние, са определени в Наредбата за таксите на службите по гражданско състояние и нотариусите.

Например през 2022 г. таксите, начислени по дела от компетентността на службите по гражданско състояние, които могат да бъдат намерени в член 18 от [Наредбите за таксите на службите по гражданско състояние и нотариусите](#), са следните:

- бракоразводно дело или производство за законна раздяла по взаимно съгласие (без уреждане на имуществени въпроси), включително решения за утвърждаване на споразумения за издръжка между съпрузи или за малолетни или непълнолетни деца — 280 EUR;
- производство за присъждане на издръжка за пълнолетни или дееспособни деца — 120 EUR;
- производство за изменение на споразумения за издръжка — 100 EUR.

Тези суми са в сила към момента на актуализиране на настоящия информационен лист през 2022 г. и подлежат на преразглеждане. Ето защо е необходимо да се прави справка в националното законодателство за всеки отделен случай.

Правна помощ при дела от компетентността на службата по гражданско състояние

Правна помощ се прилага само в два случая при дела, разглеждани от службата по гражданско състояние: назначаване на правен съветник и заплащане на неговия хонорар; назначаване на правен съветник и разсрочено заплащане на неговия хонорар.

Освен това в службите по гражданско състояние някои актове са безплатни за ищци физически лица, които са в състояние да докажат, че изпитват финансови затруднения.

Финансови затруднения могат да бъдат доказани чрез следните средства: с документ, издаден от компетентния административен орган; с декларация от обществената институция за социално подпомагане, към която се води физическото лице.

В тези случаи са безплатни следните актове: актове на службата по гражданско състояние или граждански актове; процесуални документи и декларации, свързани с тези актове; изисквани документи и процедурите по предоставянето им; удостоверения, изисквани за различни цели.

Същото правило важи и за дела от компетентността на службата по гражданско състояние, по които е определена издръжка.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

По правило издръжката се определя като месечно парично плащане, освен в случай на споразумение или правна разпоредба за обратното или когато има причини, оправдаващи извънредни мерки. Например ако лицето, задължено да плаща издръжка, докаже, че не може да я плаща като определена сума, а само под формата на своя къща или дружество, това може да бъде постановено по изключение.

Изчисляване на издръжката

Задължението за издръжка и изчисляването на издръжката се уреждат от членове 1871—1880,

член 1905 и членове 2003—2023 от [Гражданския кодекс](#).

Издръжката трябва да е пропорционална на средствата на дължащото издръжка лице и на нуждите на взискателя на издръжката. При определяне на издръжката се разглежда също така възможността на последния да се издържа самостоятелно.

Нуждите на взискателя на издръжката зависят от това дали е дете, пълнолетно дете, което продължава своето обучение или образование, или просто възрастен. Те вече са посочени в отговора на въпрос 1.

По отношение на средствата на дължащото издръжка лице, които трябва да бъдат взети под внимание, е важно да се отбележат специфичните критерии, които трябва да се вземат предвид, в зависимост от това дали издръжката се присъжда за деца, или за бивши съпрузи.

Издръжка, присъдена за деца

Задължението да се осигурява издръжка на дете е основно задължение на неговите родители. То се основава пряко на член 36, параграф 5 от Конституцията на Република Португалия.

Издръжката, която е дължима за децата, трябва да бъде съизмерима със средствата на дължащото издръжка лице.

В съответствие с водещата съдебна практика на Върховния съд на Португалия (*Supremo Tribunal de Justiça*) при изчисляване размера на издръжката, която е дължима за дете, съдът трябва да вземе предвид не само настоящия размер на дохода на длъжника, но също така да направи пълна и всеобхватна оценка на неговия социален статус, неговата способност да работи, задължението да се стреми активно към професия, която да му дава възможност да изпълнява това задължение, както и всички активи, които притежава.

Издръжка, присъдена за бивши съпрузи

При определяне на размера на издръжката, която се дължи на бивши съпрузи, съдът трябва да вземе предвид продължителността на брака, приноса към семейния бюджет, възрастта и здравословното състояние на съпрузите, тяхната професионална квалификация и възможности за заетост, времето, което трябва да посветят на отглеждането на общите деца, техните печалби и доходи, повторен брак или съжителство на семейни начала и като цяло всички обстоятелства, които се отнасят до нуждите на съпруга, който получава издръжката, и възможностите на дължащото издръжка лице.

Според преобладаващата национална съдебна практика съпругът, на когото се дължи издръжка, няма право да иска да запази условията на живот, които е имал по време на брака.

Момент, от който се дължи издръжка

Присъдената със съдебно решение издръжка е дължима от датата, на която е предявен искът. Издръжката, която е присъдена по споразумение между страните и утвърдена с решение на съда или на длъжностното лице по гражданско състояние, е дължима от датата, на която длъжникът е просрочил плащането. Длъжникът дължи просрочената издръжка от определената за плащането дата или, ако няма такава, когато плащането бъде поискано. Без да се засягат посочените по-горе случаи, португалското законодателство не предвижда възможност за присъждане на издръжка с обратна сила.

Коригиране на присъдената издръжка

Ако настъпи промяна в обстоятелствата, след като издръжката е присъдена, тя може да бъде коригирана или прекратена.

Ако няма висящо специално изпълнително производство за издръжка, молбата за коригиране или прекратяване на издръжката се подава заедно с осъдителния иск. Ако има висящо специално изпълнително производство за издръжка, молбата за коригиране или прекратяване на издръжката се присъединява към изпълнителното производство.

Дължащото издръжка лице може да поиска издръжката да бъде намалена или прекратена, ако

например има намаляване на неговите финансови средства, увеличаване на тези на вискателя на издръжката, последният е навършил пълнолетие или е в състояние да осигурява прехраната си.

Вискателят на издръжката може да поиска увеличаване на размера на издръжката, ако например икономическото му положение се влоши, семейното му положение се промени, нуждите му се увеличат или разходите за живот се повишат и това повишение може и следва да бъде покрито от дължащото издръжка лице (например тъй като заплатата му също се е повишила).

Автоматично актуализиране

За да се покрият повишаващите се разходи за живот, в решението за определяне на издръжката може да бъде предвидено присъдената сума да подлежи на редовно автоматично актуализиране (обикновено годишно).

Актуализирането може да се основава на нарастването на процента на инфлация, който ежегодно се публикува от Националния статистически институт (*Instituto Nacional de Estadística*), или на повишение на даден лихвен процент, посочен от съда. То може обаче да включва също така фиксирано годишно увеличение с определена сума, предвидена в решението.

Съдията, по свое усмотрение, е отговорен за определяне на въпросното автоматично актуализиране и за избора на подходящи средства за извършването му. Автоматично актуализиране може да бъде определено също така с утвърденото споразумение между страните.

Временна издръжка

Освен постоянна издръжка е възможно да бъде присъдена и временна издръжка.

Ако все още не е присъдена постоянна издръжка, по искане на вискателя на издръжката или служебно, ако лицето е малолетно или непълнолетно, съдът може да присъди временна издръжка, която се определя по усмотрение на съда. Временна издръжка никога не се възстановява. Тя е дължима за периода, през който се води основното производство за определяне на размера на постоянната издръжка. Постоянната издръжка е дължима от момента, в който бъде присъдена.

В случай на висящо бракоразводно дело по исков ред съдията може да определи временна издръжка за единия от съпрузите или за децата, докато производството е висящо. Докато производството за регламентиране на родителската отговорност е висящо, съдията може също така да определи временна издръжка за малолетни или непълнолетни деца. В посочените по-горе случаи временната издръжка може да бъде присъдена по време на заседание в рамките на самото производство.

Възможно е също така временна издръжка да бъде присъдена в обезпечително производство, което се присъединява към основното производство, в рамките на което се присъжда постоянната издръжка.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се изплаща при условията и на лицето, както са указани в съдебното решение или в утвърденото от съда споразумение на страните.

По правило, ако бенефициерът е дееспособен възрастен или е дееспособно дете, издръжката се изплаща направо на него.

Ако той е недееспособен възрастен, издръжката се изплаща на страната, която е правно задължена да упражнява от негово име финансовите му права (настойник/попечител, довереник или съдебен управител на имущество), като издръжката може да бъде получавана дори от дадена институция.

Ако бенефициерът е малолетно или непълнолетно лице, издръжката се плаща на лицето, на което е възложено да упражнява родителските права върху детето, а това може да бъде един от родителите, друг член на семейството, трета страна (приемно семейство) или директор на институция, на която е поверено малолетното или непълнолетното лице.

В закона не са предвидени определени начини на плащане и страните могат да се договорят как ще се

извършва плащането. Ако не бъде постигнато споразумение, съдът постановява най-практичния и евтин начин или за лицето, което изплаща, или за лицето, което получава издръжката.

Обикновено месечното плащане на издръжката се изплаща в брой, като тя трябва да бъде изплатена на взискателя в началото на месеца, за който се отнася.

Времето и мястото на плащане се определят в споразумението или решението за определяне на издръжката. Ако те не са определени, се прилагат допълнителните правила на Гражданския кодекс във връзка с това. В тези правила по принцип се посочва, че при липсата на споразумение:

- издръжка, изплатена в брой, следва да се плаща на мястото, където пребивава взискателят към момента, в който е дължима;
- тъй като плащанията съответстват на месеците по Григорианския календар, взискателят може да изисква плащане във всеки един момент от първия ден на съответния месец.

Най-често използваните начини са банков превод, депозит по открита в дадена банка сметка, пощенски запис или чек, или предаване в брой, лично.

10 Ако съответното лице (дължникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако дължащото издръжка лице просрочи плащането, взискателят на издръжката може да прибегне до мерки за принудително изпълнение от гражданскоправен и наказателноправен характер.

Мерки за принудително изпълнение от гражданскоправен характер

Изслушване преди принудително изпълнение

В случай на издръжка за дете, определена в изпълнително производство за издръжка или за регламентиране на родителската отговорност, законът дава възможност за изслушване на взискателя на издръжката, преди да се пристъпи към принудително изпълнение.

Бенефициерът на издръжка за дете може да поиска изслушване преди принудително изпълнение съгласно предвиденото в член 48 от [Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права \(Regime Geral do Processo Tutelar Cível\)](#), ако са изпълнени следните условия: плащането на издръжката не е спазено или е забавено; дължащото издръжка лице получава редовни доходи от трудова заетост, пенсия, помощи, комисионни, проценти, такси, бонуси, вноски или подобен доход.

Молбата се присъединява към производството за регламентиране на условията за упражняване на родителска отговорност или производството за определяне на издръжка за дете, които се разглеждат от съда. Дължащото издръжка лице бива уведомено, че следва да плати издръжката в срок до десет дни от датата, на която тя е станала дължима. Ако дължащото издръжка лице не приложи писмени доказателства за плащане, плащанията за издръжката ще се удържат ежемесечно от неговата надница, заплата, пенсия, помощи или други доходи, които се получават от него. За тази цел субектът, който отговаря за плащането, бива уведомен, за да удържи сумата месечно и да я внася направо по банкова сметка, посочена от взискателя на издръжката. Удържаните суми покриват и дължимите плащания за издръжка.

След като бъдат уведомени, всички лица или субекти, които отговарят за обработката или плащането на посочения по-горе доход, поемат във връзка с това функциите на одобрени депозитари по отношение на сумите, които се удържат като издръжка. В резултат на това, ако не удържат съответната сума, срещу тях се образува изпълнително производство в рамките на текущото производство.

Удържаните суми не покриват издръжка, която е начислена преди дължащото издръжка лице да бъде уведомено да извърши плащането. Покриват се обаче плащанията за издръжка, чийто падеж предстои да настъпи. За събиране на издръжка, начислена преди уведомяването, предвидено в това разглеждане, взискателят на издръжката ще трябва да образува изпълнително производство. Следователно, когато се дължи издръжка за малолетни или непълнолетни лица, нищо не пречи на взискателя едновременно да образува както изслушване преди принудително изпълнение (за плащания, чийто падеж предстои да

настъпи), така и специално изпълнително производство за издръжка (за плащания на просрочени суми).

Не е задължително да се провежда изслушване, преди да се пристъпи към принудително изпълнение. То е просто алтернатива на принудителното изпълнение. Възражение не се допуска, но от друга страна вискателят на издръжката разполага с по-ограничени средства, отколкото при принудителното изпълнение, тъй като той може да иска единствено удържане от заплати, надници, пенсии, помощи или подобни временни доходи (не може да иска налагане на заповест или възбрана върху имущество, депозити или права на кредит).

Ако издръжката се дължи на малолетни или непълнолетни лица, като алтернатива вискателят на издръжката може просто да образува специално производство за издръжка, както е определено в Гражданския процесуален кодекс. По този начин в рамките на едно дело могат да бъдат събрани в пълен размер сумите, чийто падеж е настъпил или предстои да настъпи. При действията по принудително изпълнение вискателят на издръжката има възможност да прибегне до по-широк набор от средства за принудително изпълнение, като например налагане на заповест или възбрана и възлагане на вземане за събиране върху доходи. По-долу ще бъде обяснен процесът в тези производства.

Инцидентен установителен иск при неизпълнение

В случай на издръжка за дете, присъдена в рамките на производство за регламентиране на родителската отговорност, законът дава възможност на вискателя на издръжката да предяви инцидентен установителен иск при неизпълнение — член 41 от [Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права](#) (*Regime Geral do Processo Tutelar*).

Това изслушване позволява на вискателя да поиска от съда да разпорежи необходимите мерки за принудително изпълнение и да осъди неизпълняващото задълженията си лице да заплати глоба. След присъединяване на искането към производството съдът призовава родителите в съдебно заседание или уведомява ответника, че може да даде отговор, ако сметне за редно, в петдневен срок.

Родителите могат да се договорят за промяна на определения режим. Ако не постигнат споразумение, съдията ще вземе временно решение по искането и ще насочи страните към медиация или специализирано техническо изслушване. Ако родителите все още не успяват да постигнат споразумение, те се приканват да представят писмени изявления и да поискат доказателства. След това производството продължава със събиране на доказателства, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

Специално изпълнително производство за издръжка

При всеки случай на забавено плащане на издръжка вискателят на издръжката може да инициира специално изпълнително производство за издръжка в съответствие с членове 933—937 от [Гражданския процесуален кодекс](#). Този вариант съществува, независимо от това дали издръжката е дължима за деца, или за възрастни, както и дали тя е постоянна, или временна.

По време на специалното изпълнително производство за издръжка ищецът може да поиска: присъждане на част от сумите, заплатите или пенсиите, които другата страна получава; или възлагане на вземане за събиране върху доходи, принадлежащи на дължащото издръжка лице.

Споменатото присъждане или възлагане на вземане за събиране се осъществява отделно от налагането на заповест или възбрана и е предназначено за покриване на плащания на просрочените суми и сумите, които ще станат изискуеми.

Когато ищецът иска присъждане на суми, заплати или пенсии, органът, който отговаря за тяхното изплащане или за обработване на съответните плащания, бива уведомен, че трябва да заплати присъдената част направо на ищеца. Присъдената сума трябва да се внася ежемесечно по банковата сметка на ищеца, който посочва съответния номер в първоначалната молба.

Ако ищецът иска възлагане на вземане за събиране върху доходи, той трябва да посочи имуществото, по отношение на което се прилага, и съдебният изпълнител издава заповед за възлагане на вземане за събиране върху имущество, което се счита за достатъчно за покриването на издръжка, чийто падеж е

настъпил и предстои да настъпи. За тази цел ответникът може да бъде изслушан.

Ако след възлагането на вземане за събиране се окаже, че доходите, върху които е възложено вземането за събиране са недостатъчни, ищецът може да посочи друго имущество. Ако, от друга страна, се окаже, че доходите са по-високи, ищецът е задължен да възстанови на ответника горницата, както и когато такава бъде получена. Ответникът може да поиска също така ограничаването на възлагането на вземане за събиране до част от имуществото или прехвърлянето му към друго имущество.

Присъдените суми или стойността на възлагането на вземане за събиране върху доходите трябва да бъдат достатъчни, за да покрият просрочените плащания, лихвата за забава, когато взискателят на издръжката поиска такава, плащанията, чийто падеж предстои да настъпи, и автоматичните актуализации, ако са били определени такива.

Взискателят на издръжката все пак може да поиска налагане на заповор или възбрана върху имуществото на дължащото издръжка лице. Заповор или възбрана може да бъде наложен върху движимо и недвижимо имущество, банкови депозити, права на кредит, търговски предприятия или акции на дружества.

Ако заповораното или възбраненото имущество бъде продадено с цел погасяване на задължениостта по издръжка, горницата не следва да се постановява за връщане на дължащото издръжка лице, докато плащането на издръжка, която ще стане изискуема, не бъде гарантирано в степен, която съдията счита за целесъобразна, освен при предоставено обезпечение или друга подходяща гаранция.

Дължащото издръжка лице следва да се призовава едва след като налагането на заповор или възбрана/присъждането/възлагането на вземане за събиране върху доходите е осъществено. Възражението от страна на дължащото издръжка лице по принудителното изпълнение или налагането на заповор или възбрана не спира изпълнението им.

В случай на искане за коригиране или прекратяване на плащанията за издръжка, докато е в ход специалното изпълнително производство за издръжка, искането за коригиране или прекратяване се присъединява към изпълнителното производство.

Европейско изпълнително основание

В случай на неспазване на споразумение за издръжка, произтичащо от автентичен документ, изготвен пред административни органи, или документ, заверен от такива органи в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., взискателят на издръжката може да се позове на Регламент (ЕО) № 805/2004 от 21 април 2004 г., в който е предвидено европейско изпълнително основание (член 4, параграф 3, буква б) от посочения по-горе регламент и член 68, параграф 2 от Регламент № 4/2009 от 18 декември 2008 г.).

Мерки за принудително изпълнение от наказателноправен характер

В член 250 от [Наказателния кодекс](#) за нарушаване на задълженията за издръжка са предвидени наказателни разпоредби за лишаване от свобода от един месец до две години или глоба в размер до двеста и четиридесет дни, в зависимост от указанията в него случаи.

За наказателното производство се изисква подаване на жалба.

Ако тогава задължението бъде изпълнено, съдът може изцяло или частично да отмени присъдата или да обяви за отменен неизтърпения остатък от нея.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Приложимите правила по отношение на налагането на заповор на имущество или права и съответните ограничения и основания за възражение са определени в членове 735—783 от [Гражданския процесуален](#)

кодекс

По принцип цялото имущество на длъжника, което според материалното право подлежи на налагане на запор или възбрана при принудително изпълнение на дълг, може да бъде предмет на принудително изпълнение. Налагането на запор или възбрана се ограничава до имуществото, което е необходимо за изплащане на подлежащия на принудително изпълнение дълг, и предвидимите разходи по принудителното изпълнение.

Освен това в закона са предвидени посочените по-долу ограничения върху налагането на запор или възбрана и погасителни давностни срокове на задълженията за издръжка.

Ограничения върху налагането на запор или възбрана

Съществуват определени видове имущество, което не може да бъде заповорено или възбранено при никакви обстоятелства (безусловно несеквестируемо имущество), друго, което може да бъде заповорено или възбранено само при определени обстоятелства (относително несеквестируемо имущество), както и такова, което може да бъде заповорено или възбранено само частично (частично секвестируемо имущество).

Несеквестируемо имущество

Освен стоките, които са освободени от запор или възбрана със специална разпоредба, следните са безусловно несеквестируеми:

- неотчуждаеми вещи или права;
- активи, които са публична собственост на държавата и на други публични юридически лица;
- вещи, чието заповорено или възбраняване би било неморално или финансово необосновано, защото пазарната им стойност е незначителна;
- вещи, специално предназначени за извършване на публични религиозни обреди;
- гробници;
- инструменти и вещи, които са от съществено значение за лице с увреждания и за лечението на болен.

Имущество, ползващо се с относителен имунитет срещу запор или възбрана

Следното имущество е относително несеквестируемо:

- освен в случаите, когато принудителното изпълнение се отнася до плащане на дълг с вещно обезпечение, активите на държавата и на други публични юридически лица, тези на субекти, притежаващи концесии за строителство или за обществени услуги, или тези на благотворителни организации, които изрично са предвидени за обществени цели, са освободени от запор или възбрана;
- работните инструменти и вещи на длъжачото издръжка лице, които са от съществено значение за упражняването на неговата професия или професионално обучение, също са освободени от запор или възбрана, освен ако длъжачото издръжка лице посочи, че те могат да бъдат заповорени или възбранени, ако принудителното изпълнение е за плащането на тяхната покупна цена или разходите за техния ремонт, или ако те са заповорени или възбранени като материални активи на търговско предприятие;
- активите от първа необходимост за всяко домакинство в жилището, в което живее длъжникът, освен ако принудителното изпълнение е за плащането на самите вещи или разходите за техния ремонт, също са освободени от налагането на запор или възбрана.

Парични средства или банкови депозити, получени в резултат на уреждането на неподлежащо на запор искане, не могат да бъдат заповорени при същите условия, при които първоначално е съществувало искането.

При събиране на вземане за издръжка се прилагат посочените по-горе правила за безусловна и относителна несеквестируемост.

По правило, когато става дума за частично заповорено или възбранено имущество по време на

изпълнително производство за издръжка, размерът, върху който може да бъде наложен запор или възбрана, е по-висок, отколкото при принудително изпълнение, основаващо се на други искове, както ще бъде обяснено по-долу.

Частично секвестрируемо имущество

Несеквестрируеми са две трети от нетните заплати, надници, периодично получавани суми като пенсия за осигурителен стаж и възраст или някакви други социални обезщетения, застраховка, обезщетение за злополука, годишна рента или каквото и да било плащане, което осигурява препитанието на дължащото издръжка лице.

Максималното ограничение на посочената по-горе несеквестрируемост е в размер на три национални минимални работни заплати към момента на всяко налагане на запор или възбрана, а минималното ограничение е в размер на една национална минимална работна заплата, когато дължащото издръжка лице няма други доходи. Когато неизплатените задължения са за издръжка, не може да се запорира сума, равна на пълна пенсия, независеща от вноски.

Несеквестрируемата сума при запорирането на парични средства или салда по банкови сметки е равна на националната минимална работна заплата или — в случай на задължения за издръжка — сума, равна на пълна пенсия, независеща от вноски.

Предвидената несеквестрируемост за заплати, надници или периодични плащания не може да бъде комбинирана с несеквестрируемостта, определена за парични средства или салда по банкови сметки.

Ако не са спазени посочените по-горе правила за секвестрируемост, дължащото издръжка лице може да възрази срещу налагането на запор или възбрана.

Погасителни давностни срокове

Погасителният давностен срок за искове за издръжка е определен в членове 303, 310, 313, 314, 320 и 323 от [Гражданския кодекс](#).

В Гражданския кодекс на Португалия е предвиден петгодишен погасителен давностен срок за просрочени плащания за издръжка член 310, буква е) от Гражданския кодекс). Това означава, че пет години след падежа на плащанията за издръжка правото на тези плащанията се погасява по давност поради неизползване. Погасителният давностен срок се прекъсва при призоваване за съдебното производство във връзка с плащанията за издръжката. От своя страна дължащото издръжка лице може да се откаже от правата си във връзка с давността след изтичането на погасителния давностен срок. Тъй като това е предполагаем погасителен давностен срок, той може да бъде оборен чрез изрично или мълчаливо съгласие. Съдът не може да определя по свое усмотрение погасителен давностен срок; за да бъде ефективен, той трябва да бъде поискан.

В случай на издръжка за дете погасителният давностен срок не започва да тече или да изтича, докато детето няма представител. Дори детето да има представител, погасителният давностен срок не изтича преди навършването на една година след датата, на която детето е навършило пълнолетие.

В португалското гражданско процесуално право не е предвиден погасителен давностен срок, след който вискателят на издръжката да не може повече да образува изпълнително производство за издръжка. Поради това постановените плащания на издръжка могат да подлежат на принудително изпълнение. В такъв случай въпросът за давността не може да бъде сведен до знанието на съда служебно. За да е действителна давността, дължащото издръжка лице трябва да се позове на нея и на тази база то може да подаде възразие срещу принудителното изпълнение.

Възразяване срещу налагане на запор или възбрана

В членове 784 и 785 от [Гражданския процесуален кодекс](#) се определят следните правила:

Общият срок за възразяване срещу налагане на запор или възбрана е десет дни, считано от уведомяването на дължащото издръжка лице за запора или възбраната. Общият срок за възразяване срещу принудителното изпълнение е 20 дни, считано от призоваването на дължащото издръжка лице.

В случай на специално изпълнително производство за издръжка длъжщото издръжка лице се призовава за принудително изпълнение едва след налагането на запора или възбраната, присъждането или възлагането на вземане за събиране върху доходите. Заедно с призовките длъжщото издръжка лице бива уведомено за вече наложения запор или възбрана.

В случай на изслушване преди принудително изпълнение в съда за дела, касаещи непълнолетни лица, длъжщото издръжка лице бива уведомено преди разпореждането на възлагане на вземане за събиране върху доходите, но не може да се подава възражение. Лицето може само да представи писмено доказателство за плащане.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

В случай на издръжка за дете прокурорът има право да образува съответното производство за присъждане на издръжката. Всяко лице може да уведоми прокурора за необходимостта да бъде присъдена издръжка за дете или тя да бъде коригирана. Поради това прокурорът разполага с обслужващо гише във всеки съд.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Да, в случай на издръжка за дете. Тази организация е известна като Гаранционен фонд за издръжка за малолетни или непълнолетни деца (*Fundo de Garantia de Alimentos Devidos a Menores*, наричан по-долу „Фондът“). Фондът се управлява от Института за финансово управление на социална сигурност IP (*Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social IP*).

Гаранцията за издръжката за деца се урежда от [Закон 164/99](#)

Фондът отговаря за гарантирането на плащането — до определен размер — на издръжка, дължима на малолетни или непълнолетни лица. Плащането се извършва по заповед на компетентния съд.

Изисквания

Изискванията за задействане на процедурата по ползване на гаранцията на Фонда са следните:

- местопребиваването на малолетното или непълнолетното лице трябва да бъде в Португалия;
- плащанията за издръжка трябва да са били определени със съдебно решение (решенията на длъжностното лице по гражданско състояние за определяне на издръжка по делата, които са от неговата компетентност, пораждат същото действие като съдебните решения);
- длъжщото издръжка лице трябва да е изпаднало в неизпълнение;
- трябва предварително да е иницирано предвиденото в член 48 от Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права изслушване преди принудителното изпълнение (според националното право, което подлежи на изменения, това изискване може да бъде изпълнено също така с молба, въз основа на която се иницира изслушване за неспазване на изисквания във връзка с издръжката, както е определено в член 41 от Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права, или специално изпълнително производство за издръжка);
- брутният доход за детето не трябва да превишава стойността на индекса за социално подпомагане (*IAS — Indexante dos Apoios Sociais*);
- детето не бива да се възползва от дохода на друго лице, на което е възложена грижата за него, ако разполага с доход над размера на IAS (това се случва, когато доходите на човек в домакинството на малолетно или непълнолетно лице не надвишават IAS).

През 2022 г., към момента на актуализиране на настоящия информационен лист, IAS е 443,20 EUR. По принцип размерът на IAS се актуализира ежегодно; за приложимия размер винаги трябва да се прави справка в съответното национално законодателство.

Ограничения на плащането

Ако изпълнението на горните изисквания бъде потвърдено, държавата гарантира месечни плащания за издръжка до посочения по-долу размер.

За всяко длъжащо издръжка лице месечните плащания за определена издръжка не могат да надвишават 1 IAS, независимо от броя на малолетните или непълнолетните деца.

В рамките на това ограничение съдът трябва да определи размера на плащанията, които са гарантирани от Фонда. При определянето на тази стойност съдът взема предвид икономическите възможности на домакинството, размера на присъдената издръжка и специфичните нужди на детето.

Фондът не гарантира просрочени плащания. Гарантираните от фонда плащания са дължими, считано от първия ден на месеца, следващ месеца, през който със съдебно решение е определена гарантираната стойност.

Плащането е гарантирано, докато длъжащото издръжка лице започне действително изпълнение на своето задължение.

Плащанията от Фонда се прекратяват, когато детето навърши 18 години.

Децата, които са настанени в обществени или частни нестопански институции за социално подпомагане, финансирани от държавата, от публичноправни или частноправни юридически лица или такива, осъществяващи дейност в полза на обществото, центрове за образователна опека и центрове за задържане, нямат право на гарантирани от Фонда плащания за издръжка.

Процедура за ползване на гаранцията на Фонда

Молбите за определяне на сумите за плащане от Фонда трябва да се подават в съда в хода на производство за неизпълнение. Прокурорът или възискателят на издръжката отговаря за подаването на молбата.

Съдията разпорежда проверка на обстоятелствата въз основа на нуждите на детето и след това взема решение за определяне на плащанията, които следва да бъдат извършвани от Фонда, в рамките на посочените по-горе ограничения.

В случаите, в които издръжката е крайно необходима, съдията може да определи временна издръжка, която да бъде гарантирана от Фонда до постановяване на окончателно решение.

Взискателят на издръжката трябва всяка година да доказва, че все още отговаря на изискванията за гарантиране на тези плащания от Фонда, в противен случай те ще бъдат преустановени.

Процесуалният представител на детето или лицето, на което е възложено упражняването на родителските права върху детето, са задължени да уведомят съда или Фонда за всички промени по отношение на положението на неизпълнение, преустановяване на положението на неизпълнение или за промени в положението на детето.

Фондът е суброгиран в правата на детето — до изплатения от него размер — за целите на предявяването на иск за възстановяване на разходите от длъжащото издръжка лице.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако възискателят на издръжката се намира в Португалия и желае да събере издръжката в друга държава — членка на Европейския съюз, то трябва да подаде молба до Генерална дирекция „Съдебна администрация“ (*Direcção Geral da Administração da Justiça*), която е публичен субект. В националното законодателство не се предвижда намеса на частна организация за тези цели.

Генерална дирекция „Съдебна администрация“ е португалският централен орган за целите на прилагането на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (по-нататък наричан също така „Регламентът“).

Споменатият регламент дава възможност за трансгранично събиране на вземания за издръжка. Регламентът се прилага за решения, постановени в държави — членки на Европейския съюз (наричани още „държави членки“), както и за решения, постановени в държави извън Европейския съюз (наричани също така „трети държави“). Той се прилага не само за решения, с които се определя издръжка, постановени след влизането му в сила на 18 юни 2011 г., но също така за решения, постановени преди тази дата. Той обхваща събирането на просрочени плащания и на плащания, чийто падеж предстои да настъпи, автоматичното актуализиране, определено в решение, и лихва за забава. Съгласно Регламента могат да се събират вземания за издръжка, определена със съдебно разпореждане или по решение на друг компетентен орган.

Молбата за събиране на вземания за издръжка в друга държава членка се подава в Генерална дирекция „Съдебна администрация“, като се попълват и прилагат съответните формуляри, които са приложени към Регламента. Към формулярите взискателят трябва да приложи определени документи и информация, които по целесъобразност могат да бъдат: удостоверение за съдебното или друго решение за определяне на постоянната издръжка, заедно с уведомление, че решението/съдебното решение е определено за окончателно и необжалваемо, което трябва да бъде изготвено въз основа на формуляра в приложение I към Регламента; документ, показващ, че е използвана или е имало право на правна помощ или безплатно производство; данни за банкова сметка, по която да бъдат внесени събраните суми; удостоверения за раждане на малолетни или непълнолетни деца; удостоверения за посещаване на училище за техните пълнолетни деца; пълномощното, предоставено на централния орган; списък с дължимите суми.

Формулярът или формулярите, който (които) трябва да бъде (бъдат) попълнен(и), и документите и информацията, които трябва да бъдат приложени от взискателя на издръжката, са описани в указания, които могат да бъдат получени от Генерална дирекция „Съдебна администрация“. Данните за контакт на този орган са посочени в отговора на въпроса 14.2.

Информация относно вида на производството, което може да бъде поискано от Генерална дирекция „Съдебна администрация“, е предоставена в отговора на въпрос 15.4.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт с португалския централен орган са следните:

Directorate-General for Justice Administration (*Direção-Geral da Administração da Justiça*)

D. João II, 1.08.01 D/E

1990-097 LISBON — PORTUGAL

Тел.: (+351) 21 790 65 00

Адрес на ел. поща: correio.dsycji@dgaj.mj.pt

Уебсайт: <http://www.dgaj.mj.pt/>

Езици: португалски, испански, френски и английски език.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

В качеството си на централен орган в съответствие с посочения по-горе Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. Генерална дирекция „Съдебна администрация“ предоставя необходимата подкрепа, както е описано в отговора на въпрос 14.1.

Ако вискателят на издръжката се намира в друга държава членка и желае да поиска прилагането на едно от производствата, определени в Регламента, той трябва да подаде молбата до централния орган, определен от държавата членка, в която е установен. Въпросният централен орган от своя страна изпраща искането до португалския централен орган, който отговаря за предаването му на компетентния национален съд, когато е целесъобразно.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Ако ищецът се намира в друга държава членка, той би следвало да е в състояние да осъществи контакт с Генерална дирекция „Съдебна администрация“ чрез централния орган на държавата членка, в която е установен.

Може да бъде предоставена следната помощ:

По отношение на събирането на вземания за издръжка, определена с решение, постановено в друга държава членка, в Регламента са определени три различни групи правила:

- i) правила, приложими по решения, постановени в държава членка, която е обвързана от Хагския протокол от 2007 г. (какъвто е случаят с Португалия);
- ii) правила, приложими по решения, постановени в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.;
- iii) правила, приложими по решения, постановени във всички държави членки.

Решенията, предвидени в подточка i):

- се признават в замолената държава членка без никаква възможност за възражение;
- се възползват от премахване на процедурата на екзекватура; подлежат на незабавно изпълнение в замолената държава членка;
- дават възможност на вискателя на издръжката да предприеме обезпечителни мерки, определени в законодателството на замолената държава членка.

Решенията, определени в раздела, който е посочен в подточка ii):

- се признават в замолената държава членка, освен ако се докаже наличието на някое от основанията за отказ за признаване, определени в Регламента;
- ако те подлежат на изпълнение в държавата членка на произход, вискателят на издръжката може да поиска от съда или компетентния орган на замолената държава членка да признае тяхната изпълняемост в съответствие с процедурата, определена в Регламента;
- изпълняемост може да бъде призната само по отношение на част от решение.

Решенията, определени в раздела, който е посочен в подточка iii):

- могат да бъдат временно изпълняеми, ако държавата членка на произход обяви, че обжалването на решението няма да доведе до отлагане на изпълнението;
- ако вискателят на издръжката се позове на решението в замолената държава членка, той трябва да докаже неговата истинност, като попълни формулярите и изпълни изискванията, определени в Регламента;
- ако е необходимо, вискателят на издръжката трябва да приложи превод на решението;
- изпълнението на съдебното решение се осъществява в съответствие със законодателството на замолената държава членка;

- съдебното решение не подлежи на преглед по същество в замолената държава членка при никакви обстоятелства;
- възстановяването на разходите по прилагането на Регламента няма предимство пред събирането на неизплатената издръжка.

Процедурите, които са достъпни за вискателите на издръжка, са определени в член 56 от Регламента. В някои случаи тези процедури обхващат не само решения на държавите членки, но също така решения на трети държави.

По-специално вискателят на издръжка може:

- да поиска от държава членка признаване и декларация за изпълняемост на решение, постановено в друга държава;
- да заведе дело за определяне на издръжка в замолената държава членка;
- да присъедини към това дело молба за установяване на родство;
- да заведе дело за определяне на издръжка в замолената държава членка, когато се окаже невъзможно да получи признаване или изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава;
- да поиска промяна на решение, постановено в замолената държава членка;
- да поиска промяна на решение, постановено в държава, различна от замолената държава членка.

Тези процедури се уреждат от правото и правилата за компетентност на замолената държава членка, освен ако в Регламента не са предвидени други условия. В такива случаи вискателят на издръжката се подпомага и представлява от централния орган или друг публичен орган, организация или лице, назначено от замолената държава членка.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Португалия е обвързана от Хагския протокол от 2007 г. Поради това следните условия от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. се прилагат по отношение на съдебни решения за издръжка, постановени в Португалия: член 8, член 13 и членове 17—22.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Отговорът на този въпрос се обезсилва поради утвърдителния отговор на предходния въпрос.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В националното законодателство на Португалия — [Закон № 34/2004](#) — са включени правила за предоставяне на правна помощ, които са сравними с предвидените в глава V от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г.

Що се отнася до физически лица, следните имат право на правна помощ, при условие че са в състояние да докажат, че изпитват икономически затруднения:

- португалски граждани и граждани на Европейския съюз;
- чуждестранни граждани и лица без гражданство с валидно разрешение за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз;

- чуждестранни граждани без валидно разрешение за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, ако законите на техните държави на произход предоставят същото право на португалски граждани;
- Лица, които живеят или пребивават в държава — членка на Европейския съюз, различна от държавата членка, в която ще се разглежда производството (трансгранични спорове).

В националното законодателство се предвижда прилагането на следните критерии за оценка на икономическите затруднения на физически лица:

- ищци, чието домакинство има допустими доходи за целите на правната помощ, равни на или по-малки от три четвърти от референтната ставка за социално подпомагане, нямат възможност да покрият каквато и да било сума, свързана с разходи по процес, и също следва да се ползват от назначаването на съдебен изпълнител и безплатна правна консултация;
- ищци, чието домакинство има допустими доходи за целите на правната помощ, по-високи от три четвърти или равни, или по-ниски от два пъти и половина референтната ставка за социално подпомагане, имат възможност да покрият разходите за правни консултации при предварително плащане на такса, но не могат своевременно да заплащат разходите за производството и поради това се ползват от правна помощ под формата на разсрочено плащане и назначаване на съдебен изпълнител;
- за ищци, чието домакинство има допустими доходи за целите на правната помощ, по-високи от два и половина пъти референтната ставка за социално подпомагане, не се счита, че изпитват недостиг на икономически средства;
- съответните доходи за целите на правната помощ представляват сумата, получена от разликата между стойността на пълния нетен доход на домакинството и стойността на съответната удръжка за правна помощ (критериите за изчисляване на тези стойности са определени от закона);
- за целите на правната помощ се счита, че лицата, които живеят в едно домакинство с ищеца, принадлежат към едно и също домакинство;
- ако ищецът или някой член на неговото домакинство притежава авоари, които са внесени в банкови сметки, и ценни книжа, допуснати за търгуване на регулиран пазар, чийто размер е повече от 24 пъти по-голям от референтната ставка за социално подпомагане, се счита, че ищецът не изпитва икономически затруднения, независимо от стойността на съответните доходи на домакинството за целите на правната помощ;
- по изключение и по основателни причини ищецът може да поиска при оценката на икономическите затруднения да бъдат взети предвид само неговите доходи, активи и собствените текущи разходи или тези на някои от членовете на неговото домакинство;
- в случай на спор с един или повече членове на домакинството при оценката на икономическите затруднения се вземат предвид само доходите, активите и текущите разходи на ищеца или на ищеца и на някои членове на неговото домакинство, ако това бъде поискано от въпросния ищец;
- ако в даден случай ръководителят на службата за социално осигуряване, която отговаря за вземането на решение за предоставяне на правна помощ, разбере, че прилагането на критериите, предвидени в предходните параграфи, би довело до явен отказ на достъп до закона и до съдилищата, с мотивирана заповед той би могъл да вземе различно решение спрямо онова, което би довело до прилагане на посочените по-горе критерии.

Правните консултации дават възможност на страната да се посъветва с адвокат, за да получи специализирана информация по конкретен спор, преди да заведе или оспори дадено дело в съда.

Правната помощ от своя страна може да бъде предоставяна при следните условия:

- освобождаване от съдебни такси и други разходи, свързани с производството;
- разсрочено плащане на съдебните такси и други разходи, свързани с производството;
- назначаване на правен съветник и заплащане на неговия хонорар;
- назначаване на правен съветник и разсрочено заплащане на неговия хонорар.
- назначаване на съдебен изпълнител за осъществяване на мерки за принудително изпълнение (например запор или възбрана).

Правната помощ обхваща конкретните разходи, произтичащи от трансграничния характер на спора.

Следователно, ако молбата за правна помощ е подадена от гражданин на друга държава членка във

връзка с дело, за което са компетентни португалските съдилища, правната помощ обхваща разходите за писмен и устен превод, както и пътни разходи на лицата, които трябва да се явят пред съда, когато присъствието им бъде изискано, и/или съдът счете, че в противен случай няма да е възможно да бъдат изслушани.

В случай на молба за правна помощ, подадена от португалски гражданин, с цел завеждане на дело, за което са компетентни съдилищата на друга държава членка, правната помощ обхваща подпомагане преди съдебния процес, до образуването на производство в друга държава членка, както и разходите за превод на молбите и други документи.

Ако получателят на правна помощ загуби делото, механизмът за възстановяване на авансовите плащания и разходите, платени от спечелилата страна, е еднакъв за всички посочени по-горе категории отделни бенефициери без дискриминация между тях.

В националното право обаче съществуват правила, при които се осигурява по-евтина правна помощ, отколкото предвидената в глава V от Регламента, и поради това трябва да бъдат заменени от тях.

В Португалия малолетните или непълнолетните лица са освободени от такси, когато се представляват от прокурор или от назначен от съда адвокат.

Малолетните или непълнолетните лица или техните процесуални представители също така са освободени от разноски при обжалвания на решения, свързани с прилагането, коригирането или прекратяването на издръжка, постановени по дела в съд за дела, касаещи непълнолетни лица.

Страните по дело в съда за дела, касаещи непълнолетни лица, и дела срещу гражданското състояние на дадено лице са освободени от предварително плащане на съдебни такси. Според националното законодателство пълнолетие се навършва на 18-годишна възраст.

Предварително плащане на съдебни такси не може да се иска обаче в производства, образувани в португалски съдилища, и за тези, за които се прилага Регламентът. Случаят е такъв, независимо дали тези производства се отнасят до деца или до възрастни, без значение каква е формата на процеса и дали искането за издръжка се припокрива с искане за гражданско състояние на лица или не (член 44 от Регламента).

В такива производства, ако ищецът не отговаря на условията за правна помощ или безплатно производство, съдебната такса може да се иска в края. Освен това производството по член 56 от Регламента трябва да бъде напълно безплатно, когато става дума за задължението на родителите да предоставят издръжка за дете под 21 години (член 46 от Регламента).

Посочените по-горе правила на Регламента са директно приложими и разширяват вътрешно обхвата на правната помощ, която се разрешава от националното законодателство.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

В съответствие с горепосочения член 51 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. Генерална дирекция „Съдебна администрация“ — в качеството ѝ на португалския централен орган — предоставя помощ по производствата, определени в Регламента, и предприема всички необходими мерки за тази цел.

По-специално изпълнителният директор отговаря за:

- предаването и получаването на такива искания;
- образуването или оказването на съдействие за образуването на производства в компетентния съд;
- предоставянето или оказването на съдействие за предоставянето на правна помощ, когато обстоятелствата изискват това;
- оказването на съдействие за намирането на длъжника;

- подпомагане на получаването на подходяща информация относно доходите и имуществата на длъжника;
- насърчаване на приятелски споразумения с оглед постигане на доброволно изплащане на издръжката, ако е уместно, чрез посредничество, помирение и други подобни средства;
- оказване на съдействие за текущото изпълнение на решенията за издръжка, включително просрочени задължения;
- оказване на съдействие за събирането и срочното прехвърляне на плащанията за издръжка;
- улесняване на получаването на документни или други доказателства;
- предоставяне на помощ за установяване на родство, когато това е необходимо за събиране на вземания за издръжка;
- образуване или оказване на съдействие за образуването на производства за получаване на всички необходими и временни мерки, имащи за цел уреждането на висящи молби за издръжка;
- улесняване на връчването на документи.

За постигането на тези цели португалската държава, и по-специално Генерална дирекция „Съдебна администрация“ в качеството си на централен орган, е приложила следните мерки:

- увеличаване на броя на юридическия и административния персонал, занимаващ се с получаването и предаването на разпореждания, издадени по Регламента;
- осигурени са услугите на семеен медиатор;
- създаване на част на уебсайта, посветена единствено на международното съдебно сътрудничество по граждански и търговски дела, където може да бъде намерена информация относно задълженията за издръжка, указанията относно документите и формулярите, които са необходими за образуването на производството, предвидено в Регламента, и за попълването на стандартния формуляр, в който се посочва размерът на просрочените плащания;
- при поискване да препраща молбата за правна помощ към компетентните органи за съответната цел;
- препращане на молби до компетентните национални съдилища;
- писмен превод на документите, които са необходими за предявяването на искове, когато замолената държава е Португалия;
- изискване на информация и доказателства от националната полиция, административни и данъчни органи и имиграционен и граничен контрол относно местонахождението и имуществото на дължащото издръжка лице;
- що се отнася до помиряването, когато дължащото издръжка лице е призовано да се яви или да осъществи контакт с централния орган, то бива уведомено за молбата за определяне или изменение на издръжка, или за събиране на вземания за издръжка, като ще му бъдат представени възможностите, по-специално най-изгодните за двете страни, с цел да се насърчи доброволно плащане.

Предупреждение

Звеното за контакт, съдилищата или другите субекти и органи не са обвързани с информацията, която се съдържа в настоящия информационен лист. Все пак е необходимо да се правят справки в действащите правни текстове. Те подлежат на редовна актуализация и тълкуване на съдебната практика съгласно подхода на „развитието“.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Последна актуализация: 11/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито

Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.